

ne imeli, bi ne mogli v šolo in kaj bi potem učitelj v šoli delal? Ker so pa naši kmetje zelo dobrega srca, nočejo pustiti učitelja brez zaslužka in zato napravijo samo učitelju na ljubo svojim otrokom obleko. Radi tega jim moramo pa že pustiti, da si sami učitelja izberó ter ga postavijo na mastno službo.

Še mnogo lepega sem si zapomnil, pa ne povem vsega; le to mi ne gre v glavo, da hoče g. dopisnik iz Notranjske sešteti od učiteljev pocepljena drevesca, »das ist zu rund für meinen eckigen Schädel« bi Nemec rekel.

Tudi za Vas, gospod urednik, je bilo nekaj nauk. Molitvenih knjig ne smete kritizirati, te imajo svobščino, da smejo z napakami med svet. Vsako tako knjigo morate že naprej potrditi in hvaliti. Čemu bi se tudi še pri molitvenih knjigah oziralo na slovnico. Pustite torej tako delo, niste na pravem poti; vrnite se, sicer izgubite Slomška raz čelo Svojega lista. Le glejte, če se ne maje že. Če se ni sedaj obmajal, ko smo praznovali 300letnico Komenskega — ne bode se kmalu. A nevarnost je res bila velika. Proslavljati moža, kateri je bil — v očeh drugih — najprvo krivoverec, sovražnik Avstrije in potem šele malo pedagoga! Ste li čuli svarilne klice? Skoraj bi bili nas proglasili za sovražnike vere in Avstrije, ker smo slavili spomin duhovitega Slovana, pedagoga, čegar načela o šoli spoštujemo še sedaj vsi! Mislim, da se zato dober glas naše lojalnosti, niti Slomšek na čelu Vašega lista ni omajal, dasi je nekatere srce bolelo, ker morajo delovati — s takimi učitelji.

A propos! Gospodičini, katera se je nekoč v Vašem listi potegovala za pravice učiteljc, rekel sem, da malo udarim po njenih tovarišicah, ker se jih je

tako malo udeležilo Komenskega večera, a zapretila mi je, da kot »Postojinska« prime za pero ter me neusmiljeno oklesti, zagovarjajoč svoje tovarišice. Radoveden sem, kakó!

Gospodičina »Postojinska«, na noge torej! Zagovarjajte svoje varovanke! Prav je, da zahtevate enakih pravic, a če imate te, imate tudi jednake dolžnosti z nami. Tu je šlo zopet za ugled našega stanu in takrat morate biti vse v naših vrstah, nobene ne smemo pogrešati. In ta večer? — bilo jih je sedemnajst!! Kje so bile druge? Izgovora tu nimate. Kakor je bilo Vam mogoče priti in drugim šestnajstim, tako bi bilo mogoče priti tudi ostalim. Malce slabega vremena ni izgovor; saj imamo železnice na vse strani — razven dolenske — a gđc. tovarišice ni bilo. O takih prilikah je Vaše mesto na naši strani; združenimi močmi nam je o takih prilikah delovati! Namesto iz sedemnajstih, naj bi se iz sto nežnih grl glasila pesem in tem sto pevkam bi se bilo pridružilo gotovo nad sto pevcev. To bi bil večer, in pokazali bi bili, kaj zna in kaj zmore slovensko učiteljstvo! Pa jedinstvo in zavednost je lepa reč; dovolj je, da se o njih govori, v djanji jih ni treba kazati.

Da se mi ne bode očitala pristranost, omenim, da smo pogrešali tudi mnogo učiteljev, o katerih smo gotovo pričakovali, da se slavnosti udeležé. Nekateri gg. tovariši so bili sicer tist dan v Ljubljani, a zapustili so jo še pred večerom; zakaj — ne vemo! Gospodičina »Postojinska«, Vi me pa le nakrcajte po prstih, ker sem pisal zoper Vaše varovanke, vse za dobro sprejme

Vaš udani

Postojinski.

Književnost.

Književno naznanilo. Vsem onim p. n. gospodom, ki povprašujejo že po nadaljevanju »Zabavne knjižnice za slov. mladino«, tem potem uljudno naznanjam, da sem rokopis II. zvezka baš te dni izročil tiskarni, tako, da zagleda rečeni snopič celo gotovo še v prvi polovici tega meseca beli dan.

Anton Kosi, učitelj.

Zgodovinske povesti za meščanske šole in višje razrede ljudskih šol. Sestavil Ivan Vrhovec, c. kr. profesor. Založili in tiskali J. Blasnikovi nasledniki. Vezana knjiga stane 60 kr. — S tem naslovom je nedavno izšla šolska knjiga, obsežajoča 73 strani. Naše šolsko slovstvo je mnogo pridobilo s to knjigo, katera bode ugajala vsem krogom, zanimajočim se za slovensko šolstvo.

Gosp. pisatelj je dal knjigi kot popotnico »predgovor«, v katerem razjasnjuje svoje stališče glede pisave tujih imen. Kar se tiče pisave tujih imen (zlasti latinskih in grških), ne moremo se strinjati z g. pi-

jateljem. Romanski narodi, n. pr. Italijani, kateri so vendar v bližnjem sorodstvu z Rimljani nego mi, pišejo klasična in tudi druga tuja imena po svoje. Zakaj bi se pa ravno mi izogibali fonetični pisavi? Tudi dela čitanje grških in latinskih imen otrokom na tej stopinji več težav, nego se v obče misli. Sicer pa tudi v knjigi ne najdemo dosledno latinskega pravopisa pri imenih starega veka n. pr. sfinga, vendar pa Memphis, Sokrates, Akcija (Actium) i. dr.

G. pisatelj se bode gotovo tudi sam preveril, da ugaja našim ljudskim šolam jedino le fonetični pravopis. V slučajih pa, kjer se fonetično pisano ime preveč razlikuje od tujega imena, dá se tuje ime zraven v oklep.

Vsebina sama je razdeljena v tri dele in sicer: I. povesti iz zgodovine starega veka; II. povesti iz zgodovine srednjega veka in III. povesti iz zgodovine novega veka. Kratko in jedrnatost se pripoveduje v povestih najvažnejše iz zgodovine starega veka. Povest

o »trojanski vojski« zdi se pa nam predolga, tako n. pr. ne bi trebalo omeniti vedeževalca »Kalkias« in Grka »Sinon«. Aristida ne najdemo v knjigi, a ga bi vendar morali omeniti kot izredno lep značaj. Tudi povest o Aleksandru Velikem je malo preobširna in izpustilo se bi lahko nekaj podrobnosti n. pr. Bessus in Porus. Morda bi tudi bilo umestno pri bratih »Gracchus« omeniti njih mater, katera vzbuja pomilovanje zaradi žalostne usode svojih sinov.

»Povesti iz zgodovine srednjega veka« nam podajejo med drugim dobro pogojen sestavek o starih Slovanih in njih omiki in o pokristjanjenju Slovanov. Zelo zanimivo in jasno se razpravlja »življenje v Evropi po križarskih vojskah«. Skrčiti se bi dala povest o »Devici orleanski«. Srednji vek se zaključí z najvažnejšimi izumi srednjega veka.

Ker še prideta srednji in novi vek na vrsto v drugem in tretjem delu, najdemo v knjigi samo nekaj

povestij iz novega veka. Reformacija v naših krajih se pripoveduje prav pregledno v povesti o Trubarji in Krenu. »Turske vojske« so jako dobro sestavljene in sicer kakor naravno, s posebnim ozirom na slovenske pokrajine.

Knjiga ima tudi osen lepih podob, katere predstavljajo nekaj znamenitih umotvorov iz starega veka. Ker pa take podobe oživljajo zgodovinski pouk, podal nam bode g. pisatelj v drugem in tretjem delu gotovo tudi podobe iz srednjega in novega veka.

»Zgodovinske povesti« bodo naučile mladiho za resnico, lepoto in sploh vse dobro ter gotovo dosegle svoj namen, oblaževati srce ter cepiti otrokom ljubezen do domovine in udanost do cesarja. Kdor se le količkaj zanima za naše šolsko slovitvo, naj si omisli to knjigo, katero s tem prav toplem priporočam.

Fr. O.

Naši dopisi

Iz postojinskega okraja. (Konec.) Drugič služnost učiteljev, s katero gredo ob veljavo. Vprašam le, kdo je pa tega kriv? Mari li učitelj? Vsak stan gleda, kako bi si prej in zdajneje zboljšal svoje materijelno stanje, tako tudi učitelj. So li učitelji sami med sabo zasejali kruhoborstvo? Ali je bilo treba učiteljske plače v štiri plačilne razrede razvrstiti tako, da ima zdaj jeden na leto 360 gld., nadučitelj na čveterorazrednici pa s tremi starostnimi dokladami 920 gld.? Je-li to kaka primera? Niste li gospod poslanci sami glasovali za to postavo? Zakaj niste po službenih letih učiteljem plač uvrstili in če ste jih že morali v štiri razrede dejati, zakaj niste plačilnega razreda od razreda ločili le po 50 gld.? Ako imajo vodje večrazrednic več opraviti, saj je njih opravljanina po razrednosti šole tudi toliko večja. Jaz se za višje učiteljske plače ne bom potegoval, rečem pa, njih razdelitev ni prava. Moj sosed ima 62 šol obiskujočih otrok, jaz 164, a plačo imava oba jednako. To je istina. Od tod izbujajo nevolja, od tod kruhoborstvo, od tod srd in večkrat nekolegijalnost med učiteljstvom, od tod ovira, da učitelji po okrajih uč. društva mlačno, hladnokrvno, tako rekoč kar prisljeno zastopajo. Mesto da bi se bila ta slabost med učiteljstvom odpravila, se je šele na znanem kraju pred kratkim pospešila. Mi učitelji odločno trdimo, da od gospoda poslanca navedenih razlogov nismo ne jednega, ne drugega sami krivi! *Nadučitelj.*

Iz Postojine. Letošnja okrajna učiteljska konferenca za postojinski šolski okraj bode dne 6. malega srpana t. l. v Postojini. Razven običajnih točk so na dnevnem redu še te-le točke:

1. »Pokončna pisava«, o koji poročata gg. učitelja Josin in Hribar.

2. »Uzor učitelja v socijalnem življenju«. Poročevalec te točke se bode na dan konferencije izžrebal.

3. Razstava pismenih izdelkov in ženskih ročnih del nekaterih šol raznih kategorij.

Z Iga. Kakor je bilo v »Tovarišu« naznanjeno, ustanovila se je na naši šoli z dovoljenjem vis. c. kr. deželnega šolskega sveta in novno pomočjo sl. kranjske hranilnice šolska delarna. Poučevalo se je v lep-ljenstvu in nekaj v lesorezu od 3. prosinca do dne 8. mal. travna vsak teden po 4 do 6 ur. Učencev je bilo 10, kateri so prav redno pouk obiskovali in se zanimali za razna dela. Vsak učenec je izgotovil po 14 komadov, nekatere posebno lično. Tudi v poletnem času bi se pouk nadaljeval, pa to ni mogoče radi dela, kojega imajo kmetski otroci doma; a začeli bomo zopet v zimskem času.

Dozidava naše šole je bila jeseni končana in nadaljevalo se bode delo prihodnji mesec, tako da bode vse izvršeno koncem malega srpana. Stare šolske klopi se bodo umaknile lično in trpežno narejenim novim in v jeseni, ko dojde tretja učna moč, bomo slovesno otvorili trirazrednico.

Vzlic jako slabim potom v zimskem času je bilo šolsko obiskovanje prav povoljno; ljudstvo se čedalje bolj zanima za šolo in pouk.

Tudi pri nas je bilo v prosincu in svečanu več otrok bolnih na ošpicah in nekaj tudi na davici. Vender to nam ni kratilo pouka, le malo počasneje smo mogli napredovati. Bog!

Ksaverij.